

P6_TA(2006)0244

Sytuacja kobiet romskich w Unii Europejskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji kobiet romskich w Unii Europejskiej (2005/2164(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając fakt, że UE oraz jej instytucje wielokrotnie wyrażały obawę, lub nawet najwyższe zaniepokojenie sytuacją Romów w ogóle, a szczególnie kobiet romskich, na przykład w następujących dokumentach i działaniach:
  - rezolucji z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie sytuacji Romów w Unii Europejskiej ⁽¹⁾,
  - sprawozdaniu Europejskiego Centrum Monitoringu Rasizmu i Ksenofobii zatytułowanym „Kobiety romskie a dostęp do publicznej opieki zdrowotnej – przekraczanie barier”,
  - ważnym i niepokojącym raporcie Komisji na temat sytuacji Romów w rozszerzonej Unii Europejskiej, łącznie z zawartym w nim szczególnym podkreśleniem aspektu płci w sytuacji Romów w Europie ⁽²⁾,
  - działaniach wspieranych przez Komisję, np. analizie sytuacji kobiet romskich w hiszpańskich więzieniach przeprowadzonej w ramach programu Daphne,
- uwzględniając fakt, że szereg organów Rady Europy również wyraziło niezadowolenie z powodu sytuacji Romów i kobiet romskich w Europie, a także wezwało decydentów oraz władze ustawodawcze do działań na rzecz poprawy niedopuszczalnej sytuacji Romów oraz kobiet romskich w Europie, w dokumentach takich jak:
  - zalecenie nr 1203/1993 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy dotyczące Romów w Europie, które zwraca między innymi uwagę na ważną rolę edukacji kobiet romskich,
  - zalecenie nr 3 (1998) Europejskiej Komisji Rady Europy przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji dotyczące ogólnej polityki w zakresie walki z rasizmem i nietolerancją wobec Romów/Cyganów, które podkreśla podwójną dyskryminację, z jaką spotykają się kobiety romskie,
  - niedawno opublikowany raport Alvaro Gil-Roblesa, Komisarza ds. praw człowieka Rady Europy w sprawie sytuacji Romów, Sinti i koczowników w Europie w aspekcie praw człowieka (2006),
- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Instytut ds. Równości Mężczyzn i Kobiet (COM(2005)0081),
- uwzględniając plan działań OBWE na rzecz poprawy sytuacji Romów i Sinti na obszarze działań OBWE ⁽³⁾, który podkreśla zasadę pełnego uwzględnienia interesów kobiet romskich we wszystkich sprawach oraz zapewnienia udziału kobiet romskich we wszystkich aspektach życia, a także zasadę współpracy między Romami,
- uwzględniając Deklarację Pekijską dotyczącą praw kobiet, której art. 32 mówi, że państwa powinny „zintensyfikować działania na rzecz zapewnienia równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i wolności podstawowych przez wszystkie kobiety i dziewczęta, które stają w obliczu wielu przeszkód dla ich własnowolnienia i rozwoju” ⁽⁴⁾,
- uwzględniając XXVII Zalecenie Ogólne w sprawie dyskryminacji Romów, przyjęte na 57. sesji Komitetu ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej (2000 r.),

⁽¹⁾ Dz.U. C 45 E z 23.2.2006 r., str. 129.

⁽²⁾ Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych, jednostka D3, 2004.

⁽³⁾ PC. DEC/566, 2003.

⁽⁴⁾ Czwarta Światowa Konferencja w sprawie Kobiet, Deklaracja Pekijska i Platforma Działania, 1995.

Czwartek, 1 czerwca 2006 r.

- uwzględniając dokumentację zgromadzoną przez Europejskie Centrum Praw Romów wraz z organizacjami partnerskimi, dostarczoną Komitetowi ONZ ds. Eliminacji Dyskryminacji Kobiet, dotyczącą państw członkowskich oraz krajów przystępujących i kandydujących, a także uwzględniając zalecenia tego komitetu w zakresie sytuacji kobiet romskich i potrzeby przyjęcia pilnych środków na rzecz rozwiązania wielorakich problemów, z jakimi borykają się kobiety romskie w Europie,
  - uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne⁽¹⁾,
  - uwzględniając dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustalającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy⁽²⁾,
  - uwzględniając art. 45 regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A6-0148/2006),
- A. mając na uwadze, że w Unii Europejskiej ochrona praw człowieka ma szczególne znaczenie oraz że obecnie kobiety romskie należą do najbardziej zagrożonych grup i jednostek w państwach członkowskich oraz w krajach przystępujących i kandydujących,
- B. mając na uwadze, że istnieją przypuszczenia, iż na skutek tradycji patriarchalnej wiele kobiet – włącznie z kobietami i dziewczętami romskimi – jest pozbawionych pełnej wolności wyboru w sprawach dotyczących najważniejszych w ich życiu decyzji, co uniemożliwia im korzystanie z podstawowych praw człowieka,
- C. mając na uwadze, że organy decyzyjne oraz ustawodawcze UE przyjęły znaczną ilość aktów prawnych oraz opracowały liczne strategie mające na celu stawienie czoła podwójnej dyskryminacji, jaką jest dyskryminacja rasowa i dyskryminacja ze względu na płeć oraz im połączonym skutkom,
- D. mając na uwadze, że organom decyzyjnym oraz ustawodawczym UE nie udało się jeszcze zapewnić kobietom romskim pełnej i rzeczywistej równości oraz włączenia ich na równych zasadach do społeczeństw europejskich, z pełnym poszanowaniem godności,
- E. mając na uwadze, że kobiety romskie doświadczają dyskryminacji o ekstremalnym natężeniu, w tym dyskryminacji wielokrotnej lub złożonej, której siłę napędową stanowią szeroko rozpowszechnione stereotypy znane jako antycygańskość,
- F. mając na uwadze wyniki sondaży, które pokazują, że średnia długość życia kobiet romskich jest na niektórych obszarach geograficznych krótsza niż w przypadku innych kobiet,
- G. mając na uwadze, że istnieje obszerna dokumentacja wskazująca na fakt, że kobiety romskie są w szczególności wykluczone z systemu opieki zdrowotnej i często posiadają do niego dostęp jedynie w wyjątkowo nagłych wypadkach lub w przypadku porodu,
- H. mając na uwadze, że w ostatnich latach kobiety romskie były ofiarami skrajnych naruszeń praw człowieka w Europie, a w szczególności ataków na ich integralność fizyczną, łącznie z przymusową sterylizacją; mając na uwadze, że choć niektóre państwa członkowskie zadośćuczyniły tym naruszeniom, inne nadal muszą to uczynić,
- I. mając na uwadze, że różnice w poziomie edukacji między kobietami romskimi a pozostałymi kobietami są niedopuszczalnie duże⁽³⁾; mając na uwadze, że bardzo wiele dziewcząt romskich nie kończy nawet edukacji na poziomie podstawowym⁽⁴⁾,
- J. mając na uwadze, że segregacja rasowa w szkołach oraz uprzedzenia ze strony nauczycieli i administratorów przyczyniają się do niskiego poziomu oczekiwań rodziców romskich, szczególnie wobec swoich córek,
- K. mając na uwadze, że stopa bezrobocia wśród dorosłych kobiet romskich jest w wielu miejscach wielokrotnie wyższa niż w przypadku innych dorosłych kobiet,

⁽¹⁾ Dz.U. L 180 z 19.7.2000 r., str. 22.

⁽²⁾ Dz.U. L 303 z 2.12.2000 r., str. 16.

⁽³⁾ Według raportów, w Rumunii 3 % kobiet romskich ukończyło szkołę średnią, w porównaniu do 63 % kobiet w ogóle (Open Society Institute, *Badania dotyczące wybranych programów edukacyjnych dla Romów w Europie Środkowej i Wschodniej*, 2002 r.).

⁽⁴⁾ Raport „Unikanie pułapki zależności – Romowie w Europie Środkowej i Wschodniej”, UNDP, Bratysława 2002.

Czwartek, 1 czerwca 2006 r.

- L. mając na uwadze, że istotny odsetek kobiet romskich w całej Europie mieszka obecnie w warunkach zagrażających ich zdrowiu, a także mając na uwadze, że w wielu miejscach kobiety romskie żyją w ciągłym zagrożeniu przymusowym przesiedleniem,
- M. mając na uwadze, że kobiety romskie należą często do ofiar handlu ludźmi w Europie,
- N. mając na uwadze, że w ostatnim czasie wszczęto postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka przeciwko Misji Tymczasowej Administracji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie (UNMIK), której zarzucono poważne skrzywdzenie wielu osób, w tym kobiet i dziewcząt romskich⁽¹⁾,
1. z zadowoleniem przyjmuje propozycję utworzenia Europejskiego Instytutu ds. Równości Mężczyzn i Kobiet i wzywa ten instytut do wnikliwej analizy sytuacji kobiet dotkniętych wieloraką dyskryminacją, w tym kobiet romskich;
  2. wzywa władze wszystkich krajów Unii Europejskiej do niezwłocznego zbadania zarzutów dotyczących skrajnych naruszeń praw człowieka w stosunku do kobiet romskich, do szybkiego ukarania sprawców oraz do zapewnienia ofiarom odpowiedniego odszkodowania, a także w tym kontekście wzywa państwa członkowskie do priorytetowego potraktowania środków mających na celu zapewnienie lepszej ochrony zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego kobiet, zapobieganie bezprawnej przymusowej sterylizacji oraz wspieranie planowania rodziny, alternatywnych rozwiązań zastępujących przedwczesne małżeństwa oraz edukację seksualną, do przyjęcia środków proaktywnych w celu wyeliminowania segregacji rasowej na oddziałach położniczych, do zapewnienia opracowania programów mających na celu pomoc romskim ofiarom przemocy w rodzinie, do zachowania szczególnej czujności w odniesieniu do handlu kobietami romskimi, a także wzywa Komisję do wspierania inicjatyw rządowych i społecznych mających na celu rozwiązanie tych problemów, zabezpieczając jednocześnie podstawowe prawa człowieka osób dotkniętych tymi problemami;
  3. wzywa państwa członkowskie do kontroli wdrożenia wszystkich polityk w celu zagwarantowania uczestnictwa kobiet romskich w przygotowaniu, planowaniu oraz realizacji tych założeń;
  4. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia w ramach otwartej metody koordynacji minimalnych norm dla przyjęcia szeregu środków na rzecz zapewnienia równego dostępu kobiet i dziewcząt na równych prawach do wysokiej jakości edukacji dla wszystkich, w tym do przyjęcia prawa pozytywnego nakładającego wymóg desegregacji szkół oraz określenia szczegółowych założeń planów mających na celu likwidację sytuacji, w której edukacja dzieci romskich odbywa się oddzielnie i jest niskiej jakości;
  5. nalega na obowiązkową naukę czytania i pisanie dla dzieci romskich, co musi się stać priorytetem dla szkół, w których uczą się te dzieci;
  6. wzywa państwa członkowskie do poprawienia warunków mieszkaniowych Romów poprzez zawarcie w przepisach krajowych prawa do odpowiednich warunków mieszkaniowych, do likwidacji obecnej luki w prawie krajowym, polegającej na braku ochrony osób przed przymusowym przesiedleniem, do przyjęcia, w porozumieniu z przedstawicielami zainteresowanych społeczności, kompleksowych planów finansowania poprawy warunków życiowych i mieszkaniowych w rejonach o dużej populacji Romów oraz do nakazania władzom lokalnym natychmiastowego zapewnienia wystarczającej ilości wody pitnej, a także prądu, wywozu śmieci, transportu publicznego oraz dróg;
  7. wzywa państwa członkowskie do wspierania zróżnicowania społecznego na osiedlach mieszkaniowych;
  8. wzywa państwa członkowskie do udostępnienia osiedli dla nieprowadzących osiadłego trybu życia Romów, co zapewni im wystarczającą wygodę i poziom higieny;
  9. zwraca się o odpowiednie przeniesienie, w szczególności romskich kobiet uchodźców w silnie skażonym ołowiem rejonie Kosowskiej Mitrowicy do bezpieczniejszych osiedli; zwraca uwagę na tymczasową i świeżo odremontowaną siedzibę francuskich sił KFOR w obozie Osterode, która mogłaby posłużyć jako tymczasowe rozwiązanie sytuacji; wzywa Radę, Komisję i państwa członkowskie do udostępnienia odpowiednich środków finansowych w celu przeniesienia uchodźców do ich miejsca pochodzenia; podkreśla potrzebę egzekwowania praw człowieka przy jednoczesnym kontynuowaniu procesu stabilizacji i stowarzyszenia;

⁽¹⁾ Patrz informacja prasowa Europejskiego Centrum Praw Romów pt.: „Ofiary zatrucia w Kosowie wnoszą skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka”, 20 lutego 2006 r., na stronie www.errc.org.

Czwartek, 1 czerwca 2006 r.

10. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wszystkim kobietom romskim dostępu do podstawowej i prewencyjnej opieki zdrowotnej, a także pomocy lekarskiej w razie nagłych wypadków, do opracowania i wdrożenia polityki mającej na celu zapewnienie nawet najbardziej wykluczonym społecznościom pełnego dostępu do systemu opieki zdrowotnej, a także do wprowadzenia szkoleń dla pracowników służby zdrowia w celu wyeliminowania uprzedzeń;
11. wzywa rządy do zagwarantowania, aby równe traktowanie oraz równość szans stały się integralną częścią polityki zatrudnienia i integracji społecznej, do zajęcia się kwestią bardzo wysokiej stopy bezrobocia wśród kobiet romskich, a w szczególności do poruszenia kwestii przeszkód związanych z bezpośrednią dyskryminacją w procedurach przyjmowania do pracy;
12. wzywa do przyjęcia koncepcji „pozytywnych zobowiązań”, zgodnie z którą jednostki państwowe i niepaństwowe zobowiązane są przez prawo do zapewnienia, aby kobiety romskie reprezentowane były w sposób proporcjonalny do ich liczby w danej społeczności lokalnej;
13. wzywa rządy do przeprowadzenia analizy utrudnień przy samozatrudnieniu kobiet romskich oraz do stworzenia programów mających na celu umożliwienie kobietom romskim prowadzącym własną działalność gospodarczą łatwej dostępczej, szybkiej i niedrożej rejestracji, do stworzenia możliwości uzyskania kredytów, w tym mikrokredytów, na finansowanie działalności przez kobiety romskie, a także wzywa Komisję do wspierania tych działań poprzez odpowiednie mechanizmy finansowania;
14. zaleca, aby państwa członkowskie i Komisja wspierały modele przedsiębiorczości społecznej, w szczególności w odniesieniu do kobiet romskich;
15. wzywa Komisję i Parlament, w kontekście różnych funduszy, do potraktowania poprawy możliwości działania i uwłasnowolnienia kobiet oraz organizacji romskich w zakresie edukacji, zatrudnienia, przywództwa oraz uczestnictwa w życiu politycznym jako celu horyzontalnego;
16. wzywa Komisję do wspierania, poprzez liczne odpowiednie mechanizmy finansowe, działań skierowanych szczególnie do kobiet romskich oraz do kontroli zasad przyznawania środków finansowych w taki sposób, aby szczególnie uwzględnić włączenie kobiet romskich, a także wzywa państwa członkowskie do stosowania podobnych praktyk na poziomie instytucji krajowych, regionalnych i lokalnych;
17. zaleca, aby Komisja wszczęła postępowanie sądowe i w końcu wprowadziła odstrasżające kary finansowe dla wszystkich państw członkowskich, które nie dokonały jeszcze transpozycji dyrektyw w sprawie zakazu dyskryminacji⁽¹⁾ do prawa krajowego lub nie wprowadziły ich w pełni w życie w odniesieniu do kobiet romskich, oraz aby monitorowała wykonywanie orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w sprawach o naruszenie prawa wspólnotowego;
18. wzywa instytucje UE do potraktowania sytuacji kobiet romskich w krajach kandydujących, włącznie z ich sytuacją w tych krajach kandydujących, których kwestie Romów tradycyjnie i bezpośrednio nie dotyczą, jako kluczowego kryterium w ocenie ich gotowości do przystąpienia do Unii Europejskiej;
19. zaleca, aby państwa członkowskie w pełni wykorzystały procesy dotyczące stosowanej polityki, takie jak otwarta metoda koordynacji, w celu opracowania i wdrożenia polityki zapewniającej pełną równość kobiet romskich w praktyce;
20. wzywa instytucje UE do przejęcia wiodącej roli w zachęcaniu rządów do gromadzenia i publikowania danych dotyczących sytuacji mężczyzn i kobiet romskich w podziale na płeć i pochodzenie etniczne w celu określenia postępu w dziedzinie edukacji, warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, opieki zdrowotnej i w innych sektorach; uważa, że UE powinna wezwać rządy do uświadomienia w większym stopniu pracownikom administracji państwowej oraz opinii publicznej faktu, że dane dotyczące pochodzenia etnicznego mogą być gromadzone bez ryzyka identyfikacji poszczególnych osób i że powinna zachęcić rządy do wykorzystywania wszelkich dostępnych bezpiecznych i innowacyjnych metodologii;
21. przypomina, że podejście horyzontalne umożliwia udzielanie co roku wsparcia dla organizacji dorocznego forum kobiet romskich mieszkających w Unii Europejskiej;

⁽¹⁾ Łącznie z dyrektywami przyjętymi na podstawie art. 13 TWE w wersji zmienionej przez Traktat z Amsterdamu, a także związanymi z nimi dyrektywami określającymi zakres i wymiar zakazu dyskryminacji kobiet na mocy prawa UE.

Czwartek, 1 czerwca 2006 r.

22. wzywa Europejskie Centrum Monitoringu Rasizmu i Ksenofobii do przeprowadzenia serii badań nad rolą mediów w podsycaniu niechęci wobec Romów, a w szczególności w rozpowszechnianiu krzywdzącego stereotypu kobiet romskich;
23. pilnie wzywa do szerokiej konsultacji z kobietami romskimi przy tworzeniu każdego programu oraz projektu podejmowanego przez instytucje UE lub państwa członkowskie, które mogą mieć wpływ na te kobiety, oraz do podjęcia z myślą o nich konstruktywnych działań;
24. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich, a także państw przystępujących i kandydujących.

P6_TA(2006)0245

Sytuacja kobiet w konfliktach zbrojnych i ich rola w odbudowie i procesie demokratycznym w krajach po zakończeniu konfliktu

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji kobiet w konfliktach zbrojnych i ich roli w odbudowie i procesie demokratycznym w krajach po zakończeniu konfliktu (2005/2215(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) 1325(2000) w sprawie wspierania pokoju i bezpieczeństwa przez kobiety z dnia 31 października 2000 r., (zwaną dalej rezolucją RB ONZ) stwierdzającą, że kobiety powinny być traktowane na równi z mężczyznami w czynieniu wysiłków w celu utrzymania i wspierania pokoju i bezpieczeństwa oraz, że powinny one w pełni współdziałać w tym zakresie,
- uwzględniając swoją rezolucję z 30 listopada 2000 r. w sprawie udziału kobiet w pokojowym rozwiązywaniu konfliktów⁽¹⁾,
- uwzględniając Powszechną Deklarację Praw Człowieka ONZ, z dnia 10 grudnia 1948 r., a także Deklarację Wiedeńską i Program Działań uchwalone na Światowej Konferencji Praw Człowieka, która odbyła się w dniach 14-25 czerwca 1993 r.,
- uwzględniając Biuletyn Sekretarza Generalnego ONZ dotyczący specjalnych środków ochrony przed wyzyskiem i wykorzystywaniem seksualnym (ST/SGB/2003/13),
- uwzględniając deklarację ONZ o eliminacji przemocy wobec kobiet, z dnia 20 grudnia 1993 r.⁽²⁾, oraz konwencję ONZ o prawach dziecka, z dnia 20 listopada 1989 r.,
- uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW) z dnia 18 grudnia 1979 r. oraz jej protokół dodatkowy,
- uwzględniając konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, z dnia 10 grudnia 1984 r., deklarację ONZ o ochronie kobiet i dzieci na wypadek zagrożenia i w czasie konfliktu zbrojnego, z dnia 14 grudnia 1974 r.⁽³⁾, a w szczególności jej ustęp 4, na mocy którego należy przyjąć skuteczne środki zakazujące prześladowania, torturowania, stosowania przemocy i poniżającego traktowania wobec kobiet,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ 1265(1999) w sprawie ochrony ludności cywilnej w czasie konfliktów zbrojnych, z dnia 17 września 1999 r., a w szczególności jej ustęp 14, na mocy którego personel ONZ, zaangażowany w działania mające na celu przywrócenie, utrzymanie i umocnienie pokoju przechodzi stosowne szkolenie, zwłaszcza w zakresie praw człowieka, wraz z przepisami dotyczącymi szczególnych kwestii dotyczących płci,

⁽¹⁾ Dz.U. C 228 z 13.08.2001 r., str. 186.

⁽²⁾ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 48/104.

⁽³⁾ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 3318 (XXIX).